

Asia: VN/3799/2024

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Riihimäen kaupunki suhtautuu hallituksen esitykseen varauksellisesti. Esityksen tavoitteet sääntelyn selkeyttämisestä ja hallinnollisen tehokkuuden parantamisesta ovat sinänsä perusteltuja, mutta ehdotetuilla muutoksilla on riski heikentää Suomen ja erityisesti kasvukeskusten ulkopuolisten kaupunkien houkuttelevuutta kansainvälisten opiskelijoiden, harjoittelijoiden ja osaajien näkökulmasta.

Riihimäen kaupungin näkemyksen mukaan esitys painottaa maahanmuuton kontrollia osaamisen saatavuuden ja alueellisen elinvoiman kustannuksella. Tämä on ristiriidassa kuntien työvoima- ja elinkeinopoliittisten tavoitteiden kanssa.

Vaikutukset opiskelijoihin ja osaajapolkuun

Kaupunki pitää ongelmallisena, mikäli esitys käytännössä vaikeuttaa kolmansien maiden kansalaisten mahdollisuuksia työllistyä opintojen aikana tai niiden jälkeen. Riihimäen seudulla yritykset kärsivät jo nyt osaavan työvoiman puutteesta, ja kansainväliset opiskelijat muodostavat merkittävän potentiaalin paikallisille työmarkkinoille.

Erityisen huolestuttavaa on, jos:

- opiskelijoiden työnteko-oikeuksia rajoitetaan tavalla, joka heikentää heidän toimeentuloaan ja kotoutumistaan,
- siirtymä opiskeluperusteisesta oleskeluluvasta työperusteiseen lupaan vaikeutuu tai pitkittyy,
- lupajärjestelmä ei tunnista riittävästi alueellisia työvoimatarpeita.

Kaupunki korostaa, että osaajapolun katkeaminen opintojen jälkeen heikentää kuntien mahdollisuuksia vastata väestökehityksen ja työmarkkinoiden haasteisiin.

Työharjoittelu ja vapaaehtoistoiminta kuntien näkökulmasta

Riihimäen kaupunki pitää tärkeänä, ettei työharjoittelua ja vapaaehtoistoimintaa koskevaa sääntelyä kiristetä tavalla, joka lisää kuntien, oppilaitosten ja paikallisten järjestöjen hallinnollista taakkaa. Kunnat toimivat usein vastaanottavina tahoina tai yhteistyökumppaneina, ja monimutkaiset lupamenettelyt voivat johtaa siihen, että kansainvälisistä toiminnoista joudutaan luopumaan.

Viranomaismenettelyt ja kunnille kohdistuvat vaikutukset

Esityksessä ei Riihimäen kaupungin näkemyksen mukaan riittävästi arvioida muutosten vaikutuksia kuntiin. Pitkittyvät käsittelyajat, epäselvät lupakäytännöt ja lisääntyvä neuvontatarve heijastuvat suoraan kuntien kotoutumispalveluihin, työllisyyspalveluihin ja elinkeinotyöhön ilman, että kunnille osoitetaan vastaavia lisäresursseja.

Kaupunki pitää välttämättömänä, että:

- lupaprosessit ovat ennakoitavia ja käsittelyajat kohtuullisia,
- hakijoille tarjotaan selkeää ja monikielistä ohjausta,
- kuntien rooli osaajien vastaanottajina ja kotouttamisen edistäjinä tunnustetaan lainsäädännössä nykyistä paremmin.

Yhteenveto ja johtopäätökset

Riihimäen kaupunki katsoo, että hallituksen esitystä tulee jatkovalmistelussa muuttaa siten, että se tukee nykyistä vahvemmin kuntien elinvoimaa, työvoiman saatavuutta ja kansainvälisten osaajien pysyvyyttä Suomessa. Ilman näitä muutoksia esitys uhkaa heikentää erityisesti keskisuurten kaupunkien mahdollisuuksia kilpailla osaajista ja vastata työmarkkinoiden tarpeisiin.

Voutilainen Pekka

Etelä-Hämeen työllisyyspalvelut - Riihimäen kaupungin työllisyydenhoito ja kotoutuminen